

Executive Summary

BFL has been categorized as a Category B project, as the potential adverse environmental and social impacts on population within the Protected Areas or those living around who depend on the PA for their livelihoods or environmentally important areas are site-specific, reversible and can be readily mitigated.

Therefore, to ensure that all BFL funded projects and programs are environmentally and socially sustainable as well as in line with BFL's policies and guidelines, an Environmental and Social Management Plan (ESMP) involving stakeholder participation and timely public disclosure is required.

An Environmental and Social Management Plan (ESMP) for Nature Conservation Division (NCD), describes mitigation measures/good practices at activity level which are required as per the screening protocol. All the screened activities which has potential risks to environment and social management have to prepare ESMP which include environment management and mitigation plans during pre-activity, activity implementation and closing phases. Hence, it contains description of the detailed actions including communities, roles, communication and reporting and monitoring processes required as part of the implementation. In order to ensure that the issues of all stakeholders are taken into account, it includes a stakeholder engagement plan. The plan includes identification of stakeholders, method of engagement, timing and logistics. It is a requirement for all parks and biological corridors to keep record, reporting, review, auditing and update ESMP yearly as per the planned activities.

The activities that required ESMP for the year 2024 under Nature Conservation Division is:

1. Remodeling work for securing wildlife taxidermy store
2. Remodeling Work for Wildlife Rescue center and maintenance of Nature Conservation Division (NCD) Office floor
3. Procurement and installation of shipment container for storage of seized items
4. Expansion and interior development of Gallery for Takin Interpretation Center

བོད་ལྗང་བཅུ་དོན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྲིམས་མ་དུལ་འདི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླའི་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལས་འགལ་གྱི་དབྱེ་ཁག་ ཁ་བ་(Category B) རང་ལུ་ཚུད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ལས་འགལ་འདི་ལས་བརྟན་ཏེ་སྤྱད་སྒྲིབ་ས་ཁོངས་ནང་སྤྱོད་མའི་མི་མེར་དང་ ཡང་ན་ སྤྱད་སྒྲིབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་ཏེ་འཛོལ་བ་སྤྱད་སྒྲིབ་ས་ཁོངས་ལུ་བརྟན་སྤྱོད་མའི་མི་མེར་ ཡང་ན་ གལ་ཅན་གྱི་མཐའ་སྐོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ལུ་གཞོན་པ་འབྱུང་ནིའི་ཉེན་ ཁ་ཡོད་པ་ད་ གལ་སྤྱད་གཞོན་པ་འབྱུང་པ་ཅེན་ གཞོན་ཉེན་ཚུ་དམིགས་གསལ་ས་གནས་ནང་རྒྱང་མ་ཅིག་འབྱུང་ནི་དང་ གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་དང་ ཅ་མེད་ཡང་གཏང་ཚུགས་པ་ཡིན།

དེ་འབད་མ་ལས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྲིམས་མ་དུལ་ཐོག་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ཡོད་པའི་ལས་འགལ་དང་ལས་ལྷ་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་ སྤངས་དང་ མི་ཟླའི་གཉིས་ལུ་ཡུན་བརྟན་གྱི་ཕན་པ་ཡོད་པ་བཟོ་བ་གི་མ་ཚད་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྲིམས་མ་དུལ་གྱི་སྤྱད་བྱས་ལམ་སྟོན་དང་འབྲིལ་ ཐབས་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླའི་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་དགོཔ་ད་ མི་དམངས་གྲོས་བསྟུན་དང་ ཏུས་དང་ཏུས་སུ་མི་དམངས་ལུ་གསང་ བ་བཤད་ནི་འདི་དགོཔ་ཡིན།

རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླའི་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ སྤྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་དང་སྟོན་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ཚུ་ནང་ལས་སྤྱ་ཚུ་འབད་བའི་སྐབས་ ཐབས་ལམ་ དང་བཟང་སྤྱོད་ཚུ་གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན་པ་ད་ འདི་ཡང་ལས་སྤྱའི་གདམ་སེལ་ལམ་ལུགས་དང་འབྲིལ་ཏེ་ཡིན། གདམ་སེལ་འབད་ཡོད་པའི་ལས་སྤྱ་གི་ རང་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླའི་གཞོན་ཉེན་ཡོད་པའི་ལས་སྤྱ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླའི་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་ གཞི་བཟོ་དགོ། འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྤྱའི་མ་བཅུགས་པའི་ཉེ་མ་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་སྐབས་དང་མཇུག་བསྟུན་དུ་ མཐའ་འཁོར་ གནས་སྤངས་འཛིན་སྐྱོང་དང་གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཅུགས་དགོཔ་ཡིན།

དེ་འབད་མ་ལས་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྤྱའི་མི་ཟླའི་ལུ་འགན། བརྟན་དང་སྟོན་ལུ་ དེ་ལས་སྤྱ་རྟོག་ལམ་ལུགས་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་འགལ་བཤད་ ཁ་གསལ་ཚུད་དགོཔ་ཡིན། འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལུ་ གལ་གཏོགས་འབད་དགོ་པའི་ཁ་གཏུག་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ཉོག་བཤད་ཚུ་ཚུད་དགོ་པའི་ཁར་ ཁ་ གཏུག་ཡོད་པའི་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ཁ་གཏུག་ཡོད་མི་ངོས་འཛིན་འབད་ནི་དང་གལ་གཏོགས་ འབད་ནིའི་ལམ་ལུགས་ དེ་ལས་གལ་གཏོགས་ཀྱི་ཏུས་ཚད་དང་བཅའ་སྟོན་ཚུ་ཚུད་དགོཔ་ཡིན། སྤྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་དང་སྟོན་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ལུ་མཚན་ཚུ་གི་མཆར་ གཞི་ལས་སྤྱ་དང་འབྲིལ་ཏེ་ དན་ཐོ་དང་སྟོན་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་ ཚེས་དབྱུང་འབད་ནི། དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླའི་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ འདི་ལོ་བསྟར་བཞིན་ཏུ་ཏུས་མཐུན་བཟོ་དགོཔ་ཡིན།

རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ ཉམས་སྤྱད་ ཟླ་ཚུ་ གི་དོན་ལུ་བྱི་ལོ་ ༢༠༢༥ རང་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླའི་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འབད་དགོཔ་ ཡོད་པའི་ལས་སྤྱ་ཚུ་ཡང་།

༡༥. རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ ཉམས་སྤྱད་ ཟླ་ཚུ་གི་འོག་ལུ་ཡོད་པའི་ རི་ཁ་གི་ གསོབ་བཟོའི་ མཛོད་ཁང་འདི་ཉམས་བཅོས་ འབད་ནི།
༡༦. རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ ཉམས་སྤྱད་ ཟླ་ཚུ་ཡིག་ཚང་ དང་ ཆ་མི་ན་ རི་རྒྱགས་སེམས་ཅན་ སྟོན་སྐྱབས་ རྟེན་བ་ཉམས་བཅོས་ འབད་ནི།
༡༧. རི་ཁ་གི་ གསོབ་བཟོའི་ མཛོད་ཁང་ནང་ དོ་སྟོན་ བཅུགས་ནི་དང་།
༡༨. ལུ་ཏེག་ཐང་ལུ་ ཡོད་མི་ གོང་གི་མ་ཅོའི་ དོན་འགལ་ རྟེན་བ་རྒྱ་སྐྱོད་ དང་ ཉམས་བཅོས་ འབད་ནི།